U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **S. M.**, zast. Mgr. Františkem Drlíkem, advokátem se sídlem v Šumperku, nám. Míru 9, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2 (dříve Krajský úřad Olomouckého kraje), zast. JUDr. Petrem Ritterem, advokátem se sídlem Riegrova 12, Olomouc, proti rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 13. 1. 2006, č. j. KUOK/37900/05/OSV-DS/7025/SD-256, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 9. 2011, č. j. 38 Cad 1/2006 - 268, o námitce podjatosti vznesené žalobcem vůči soudcům Nejvyššího správního soudu JUDr. Dagmar Nygrínové, JUDr. Josefu Baxovi a JUDr. Jiřímu Pallovi,

t a k t o:

Soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Dagmar Nygrínová, JUDr. Josef Baxa a JUDr. Jiří Palla **n e j s o u v y l o u č e n i** z projednávání a rozhodování věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 4 Ads 6/2012.

O d ů v o d n ě n í:

Včas podanou kasační stížností se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti uvedenému rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje o odvolání stěžovatele ve věci nepřiznání dávky sociální péče.

Návrhem podaným v zákonné lhůtě uplatnil stěžovatel námitku podjatosti vůči soudcům Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel výslovně uvedl, že *„ve věci opakovaně jednají vyloučení soudci NSS.“* Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 6/2012 - 39, stěžovatele vyzval, aby upřesnil, zda se jedná o námitku podjatosti, uvedl jména soudců, jejichž podjatost namítá a případnou námitku podjatosti zdůvodnil. Stěžovatel na tuto výzvu reagoval přípisem, v němž uvedl, že uvedení soudci ve věci rozhodovali již více než 3 500krát, pouze se opakují a opisují své původní plagiáty. Ve stěžovatelových věcech se již vystřídali všichni soudci Nejvyššího správního soudu. Dle

stěžovatele tak jsou všichni vyloučeni. V případě vyloučení všech soudců tohoto soudu by musel rozhodovat Ústavní soud.

Ve svém vyjádření k podané námitce podjatosti ve výroku jmenovaní soudci shodně uvedli, že nemají žádný vztah k účastníkům řízení, k jejich zástupcům ani k projednávané věci. Stěžovatele znají jenom z úředního styku.

Vzhledem k tomu, že věc má být dle aktuálního rozvrhu práce Nejvyššího správního soudu (dostupné na www.nssoud.cz) projednána a rozhodnuta senátem ve složení JUDr. Dagmar Nygrínová, JUDr. Josef Baxa a JUDr. Jiří Palla, zabýval se zdejší soud námitkou podjatosti jen ve vztahu k těmto soudcům a jen jejich vyjádření požadoval. Jak dříve uvedl zdejší soud ve svém usnesení ze dne 18. 5. 2006, č. j. Nao 32/2005 - 34, vznese-li účastník námitku podjatosti soudců určitého soudu a přitom je již zřejmé, kterému soudci (soudcům) je či bude věc přidělena, je účelné se zabývat otázkou podjatosti jiných než těchto soudců jen za předpokladu, že u nich bude shledán důvod k vyloučení.

Při posouzení důvodnosti námitky podjatosti vycházel Nejvyšší správní soud z § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s."), podle kterého jsou soudci *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.* Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. *účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.*

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Podjatost soudce také zasahuje do principu nezávislosti soudce. Institut soudce vychází z premisy nezaujatosti a nestrannosti a jako takový tvoří pilíř demokratické společnosti. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

Jde-li o důvody uvedené v první větě § 8 odst. 1 s. ř. s., tak je třeba uvést, že poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, tedy zejména v případech, kdy by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může

být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, vztahem srdečně přátelským (či naopak vzájemně nepřátelským), může jít také o vztah ekonomické závislosti. V nastalém případě přitom stěžovatel žádný podobný vztah nenamítá.

Jde-li o důvody uvedené v druhé větě § 8 odst. 1 s. ř. s (tj. vyloučení soudce z důvodu jeho podílu na předchozím soudním řízení), pak smysl a účel tohoto ustanovení spočívá ve vyjádření principu instanční oddělenosti řízení před jednotlivými funkčně příslušnými soudy jako záruky vnitřní nezávislosti soudní soustavy, a tím i práva každého na spravedlivý proces. S ohledem na specifika správního soudnictví je nutno pojem *„předchozí soudní řízení“* interpretovat tak, že tutéž věc nemůže u krajského soudu a poté u Nejvyššího správního soudu projednávat a rozhodovat stejný soudce. V daném případě ovšem v řízení před Krajským soudem v Ostravě rozhodovala samosoudkyně JUDr. Bohuslava Drahošová, zatímco před Nejvyšším správním soudem má rozhodovat senát ve shora citovaném složení, takže o takový případ evidentně nejde. Stěžovatel také nenamítá, že by se jmenovaní soudci jakkoliv podíleli na vydání rozhodnutí před správním orgánem.

Pokud stěžovatel brojí proti tomu, že uvedený senát (a zdejší soud jako takový) již několik předchozích věcí, jichž byl stěžovatel účastníkem, rozhodoval, pak je třeba znovu poukázat na § 8 odst. 1 s. ř. s., kde je výslovně uvedeno, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Stálá je ve výše uvedeném směru i judikatura zdejšího soudu. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 - 18, publ. pod č. 53/2004 Sb. NSS, podíl soudce na rozhodování v *„předchozím soudním řízení“* ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s., který zakládá důvod pro jeho vyloučení, se týká rozhodování ve stejné věci u soudu nižšího stupně; *„předchozím soudním řízením“* není řízení v jiné soudní věci, byť by se i týkala týchž účastníků. Obdobné jsou i právní závěry plynoucí z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 9. 2004, č. j. Nao 13/2004 - 54, publ. pod č. 433/2005 Sb. NSS.

Nad tento rámec zdejší soud uvádí, že stěžovatel nemá pravdu, pokud uvádí, že v případě vyloučení soudců Nejvyššího správního soudu by věc musela být přikázána Ústavnímu soudu. Nejvyšší správní soud totiž není oprávněn přikázat věc jinému než krajskému soudu, zejm. nemůže přikázat věc soudům, které nejsou vůbec příslušné k rozhodování ve správním soudnictví ani nejsou součástí soustavy obecných soudů. Možnost autoritativně přikázat věc je spjata s hierarchickou strukturou soudní soustavy. Pokud by tedy zdejší soud přikázal věc některému ze soudů dle návrhu žalobce, pak by byl porušen princip, že k přikázání věci je oprávněn jedině nadřízený soud.

Ze všech shora uvedených důvodů rozhodl Nejvyšší správní soud tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. září 2012

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu